

EL

ECONOMIA ■

La recepta d'apujar tipus d'interès per corregir la inflació no sembla infal·lible

SALUT ■

La majoria de taques de naixement són benignes

MAGAZÍN

Núm. 277

Divendres, 19 de maig de 2023

JOSEP BURGAYA

“L'esquerra es va tornant cada cop més estricta, més moralista”

ENTREVISTA

JOSEP
BURGAYA

“L’esquerra no pot caure en la ‘trampa de la diversitat’, el problema fonamental és encara la pobresa i la desigualtat”

En la idea que vivim en un temps de desorientació, potser molts hi estariem d’acord. Josep Burgaya, historiador i degà de la Facultat d’Empresa i Comunicació a la UVic-UCC, ho concreta a ‘Tiempos de confusión’ (El Viejo Topo). Un llibre que ens situa en el moment social i econòmic actual, i analitza el paper que hi tenen unes esquerres que l’autor considera perdudes en un laberint d’idees i poc atentes a la lluita contra les desigualtats, el motor ideològic que les guiava.

**Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Albert Llimós**

Li agradaria que aquest seu llibre provoqués debat, sobretot entre les esquerres, que són les que s’hi poden sentir interpel·lades?

No em desagradaria, si és un debat fonamentat. Un, quan escriu, no ho fa amb la pretensió de ser polèmic, tot i que a vegades acabes escrivint coses que ho són. Llibres com aquest s’escriuen amb una certa voluntat d’influir, dins de l’esquerra especialment, la cultura política en la qual m’he situat sempre.

“Quasi res és ja sòlid i material”, diu al pròleg. Seria allò de la *societat líquida*. Això fa que ens sentim insegurs?

Crec que vivim uns temps d’inseguretat per moltes raons. Les cultures canvien, els referents desapareixen, i el treball –que havia estat un dels grans elements de seguretat– es va tornant volàtil i insegur. Cada vegada tenim més clar que no hi haurà feina per a tothom. Afegim-hi l’escalfament global, els canvis en la geopolítica... I no hi ha grans estructures de pensament que ens expliquin la realitat. Sobretot en l’àmbit de l’esquerra

no hi ha el que en podríem dir un *projecte d’esperança*. Hi ha un *projecte de resignació*. L’únic element pal·liatiu d’una vida sense escenaris clars esdevé el consum. Però dura poc: un cop assolit determinat nivell, ve la frustració. Al final de tot hi ha el Prozac...

... que, com vostè diu al llibre, al costat d’altres productes semblants, es consumeix cada vegada més. I continuant amb el pròleg, hi ha afirmacions tan contundents com la que diu de que “els mercats lliures competius no existeixen, són un mite”, o que “quan esquerra i dreta parlen del capitalisme”, es refereixen a una entitat imaginària.

El concepte de *competència capitalista* va servir durant una època, però ara les cartes en el mercat estan marcades. L’accés a la informació o les possibilitats d’operar en el mercat són diferents. Les grans corporacions tenen situacions de monopoli o quasi monopoli. Depenen de la protecció de l’Estat o de la responsabilitat que aquest els atorga. Quan una empresa com Google es converteix en monopolitzadora, on és el lliure mercat? I on són la competència d’Amazon o la d’Airbnb?

Ha parlat del paper de grans estats rere les grans empreses...

Sí, Google continua sent un gran negoci perquè la propietat del seu algoritme la protegeixen els Estats Units. Més enllà d'aquest algoritme, Google té poca cosa.

La pandèmia també ens va fer adonar de la fragilitat de la globalització, quan vàrem veure que a Europa no podíem fer ni una mascareta. La globalització s'està frenant?

La crisi del 2008 té a veure amb la globalització –sobretot del sector financer– d'una manera clara. I se n'intenta sortir amb velles receptes que no funcionen, fent pagar el preu d'aquesta crisi a la ciutadania. Després ens arriba la pandèmia i ens adonem que un món en què es depèn de circuits globals de subministrament és molt vulnerable. Recordi quan un vaixell de gran tonatge es va envasellar al canal de Suez i va provocar un desajustament mundial. Després de tot, hi ha hagut no una paralització de la globalització, però sí una certa recuperació d'activitats en el propi territori. Tornem a un cert proteccionisme i economies nacionals.

En l'àmbit personal, és curiós com vostè constata que en lloc de reaccionar col·lectivament ens tanquem en la individualitat. No és paradoxal?

Es donen moviments que poden semblar contradictoris però que conviuen. Des de finals dels anys 80, l'individualisme s'impulsa de la mà dels nous plantejaments socioeconòmics. Això que se n'ha dit el *neoliberalisme*. Margaret Thatcher ho va definir perfectament quan va dir que no existia allò que l'esquerra en deia *societat* sinó individus i famílies. A banda d'això, hi ha una evolució en el pensament progressista també: amb el Maig del 68, alguns autors abandonen la idea de l'emancipació global. D'aquí va venir allò que se'n va dir el *pensament dèbil*, la crisi del marxisme i l'abandonament de les explicacions globals del món. Per tant, a la dreta –però també a l'esquerra– hi ha un moviment que porta a prioritzar el jo. I les noves tecnologies ho faciliten.

Aquesta individualitat, amb què s'identifica?

Amb identitats diguem-ne menors: personals, estètiques, de gènere, o de nínxols de consum. I des de l'àmbit del dret, es retorna a la tribu, a recuperar l'estat-nació en el sentit més clàssic. El confort fet d'un entorn d'elements d'identificació col·lectiva que venen de lluny.

I això hi ha un populisme que ho sap llegir i traslladar-ho al terreny polític. Fins i tot fent bandera de la llibertat, com Díaz Ayuso.

Un cas molt clar de *reconversió* del concepte de la llibertat. Apel·lant a pulsions elementals de sectors de la població que se senten abandonats. I d'alguna manera traïts per una esquerra que cada vegada des de fa dècades representa més a classes mitjanes urbanes amb estudis universitaris que no als treballadors tradicionals. Ells capten l'estat d'humiliació d'aquests sectors, i més que donar-los una alternativa, els proposen un confort, un divertiment. Un ser *políticament incorrectes*. Mentre l'esquerra (sobretot una certa esquerra, per entendre'ns, més enllà dels socialistes) es va tornant cada cop més estricta, més moralista, gairebé més *religiosa*, la dreta es torna *punk*, revolucionària, trencadora... tot i que això és fals! En el cas espanyol, és la cultura de Forocoches, un lloc en el qual dir beneiteries, deixar-te anar i dir que ja estàs fart d'un cert moralisme d'una esquerra que havia nascut per ser transgressora, per trencar l'ordre establert.

Té sentit parlar avui de classes socials?

En la riquesa col·lectiva, les persones hi participen de manera diferent, en funció de l'origen i de l'ocupació, que solen anar força lligats. Les diferències socials van augmentant amb el temps. Jo sempre explico que Aristòtil deia que entre la persona que tenia més riquesa i la que en tenia menys hi havia d'haver una relació d'1 a 5. Ara és d'1 a 5.000. Les funcions diferents que fem en el procés productiu (que ja no és de fàbrica, de *coll blau*, però que sobretot en el sector de serveis té altres connotacions) ens situen en un àmbit social determinat. Altra cosa és que portem dècades de propaganda orienta-

“L'esquerra de l'esquerra agafa com a base social les classes urbanes joves i formades amb un discurs en què allò material queda subordinat a la identitat. La transformació econòmica desapareix de les prioritats”

da a fer-nos pensar que tots som classe mitjana, que és on molta gent se situa en les enquestes. Els grups socials existeixen, l'exclusió d'uns i l'hegemonia d'altres existeix... Una altra cosa és que no ho vulguem veure. Hi ha gent que treballa en plataformes tecnològiques com Amazon que no té cap dret, hi ha cooperatives de treballadors sense cap vincle amb l'empresa... Ho tenim davant dels nostres ulls!

L'esquerra no hi ha sabut donar resposta, a aquests canvis? Després de la caiguda del mur de Berlín es va reformular en allò de l'eix roig-verd-violeta (afegint ecologisme i feminisme a l'obrerisme) i ara ha anat incorporant noves reivindicacions. Però vostè creu que oblida el pinyol de la ideologia, l'eix central?

És qüestió de jerarquies. L'esquerra, i qualsevol plantejament polític progressista, ha d'afrontar els diferents àmbits de desigualtat i intentar respondre a tots. Però la fonamental és la injustícia des del punt de vista material i econòmic. I la resta són d'alguna manera derivades. Recordem que tot ve d'aquell moment de Tony Blair com a primer ministre de la Gran Bretanya, quan es comença a parlar de *terceres vies*, de fer-se seva també la cultura conservadora, del final de les ideologies... L'esquerra juga a l'alternança però deixa de ser alternativa. I abandona sectors que deixen de sentir-se representats, que se'n van a l'abstenció o a la nova dreta extrema i populista. Paral·lelament, a l'esquerra de l'esquerra s'agafen com a base social les classes urbanes formades i joves amb un discurs en què allò

material queda subordinat als discursos d'identitat. La transformació econòmica desapareix de les prioritats polítiques. Quan sectors exclosos aposten pel populisme de dretes, en lloc de dir-los que són uns fatxes hauríem de pensar que són el símptoma d'un problema de les esquerres.

Moviments com el 15-M o els armilles grogues son una expressió diferent d'aquest conflicte?

Situats al voltant de 2010 i més endavant, en ple impacte de la crisi econòmica a Europa, aquests moviments intenten respondre a una altra crisi, la política. La frase *no ens representen* expressa la frustració davant d'una política espectacle, tancada en ella mateixa, que no resol els seus problemes. Aquests moviments que trenquen poden ser d'esquerres o de dretes, aparentment. I malgrat que no els agradi, comparteixen alguns trets, com portar la política al terreny emocional. Es basen en teòrics que diuen que per articular un moviment cal buscar un enemic, que el que cohesiona és l'emoció més que la raó, i que es defineixi un *nosaltres* i uns *altres*. Això ho fa molt bé una certa esquerra... i també una certa dreta.

I cap on condueix? Més polarització?

Evidentment. I negar alguns fonaments bàsics de la democràcia, com la concertació, l'acord, el punt mitjà... que la societat es construeix a través de trobar punts de trobada i ningú té tota la raó. A Europa s'imposa en el cas europeu a través del populisme més dretà: que formalment va a eleccions però que no creu en l'estat de dret, no respecta les minories... La democràcia és més que unes eleccions: és una actitud, una cultura, és la tolerància i l'acceptació de la diferència. Pensar que la societat la componen persones diferents amb interessos diferents, sovint confrontats. En el plantejament il·liberal es tracta de plebiscitar-se en unes eleccions i a partir d'aquí considerar-se legítimat per actuar contra la societat, si convé.

L'esquerra és a temps de retrobar un discurs cohesionat que torni a il·lusionar? Que doni l'esperança de què vostè parlava abans?

Sí. Portem uns anys de confusió en què hi han intervingut molts elements. Però hi ha espai per a un plantejament progressista –si no se'n vol dir d'esquerres– i té futur. Hi ha gent que necessita que defensin els seus interessos, els interessos col·lectius, davant dels potentats que fan extractivisme econòmic. Hi ha molta gent que continuem pensant que allò col·lectiu és fonamental davant d'allò individual (sense negar aquest últim) i necessiten propostes polítiques. L'esquerra ha estat forta quan ha tingut un projecte de futur, quan parla d'esperança. No es pot tancar en el negativisme i el *no hi ha res a fer*. Encara que la raó ens porti a un cert pessimisme, hi ha l'optimisme de la voluntat, com deia Gramsci. La política és l'àmbit on es poden erigir projecte col·lectiu i il·lusionar la gent, però s'han de tenir clares les prioritats. I no caure, en el meu humil punt de vista, en *trampes*. La trampa de la diversitat, per exemple, com si això estigués per davant d'altres consideracions. El problema fonamental és la pobresa i la desigualtat, i quin treball hi haurà en el futur. Quan l'esquerra es perd en altres disquisicions i les posa al davant de tot deixa de tenir sentit, deixa de ser útil. I l'esquerra té sentit si és útil.

Per últim, en el seu darrer llibre, *La manada digital* (2019) parlava de com les tecnologies, i les empreses que les controlen, poden influir en les nostres vides i en els nostres sistemes d'organització política. Des de llavors, hem vist la irrupció de la intel·ligència artificial. Ho encertava...

Allà en parlava, que l'esforç de les grans plataformes d'internet era investigar en intel·ligència artificial. I sobretot parlava de Google, que hi destinava una ingent quantitat de recursos. Ara s'estan confirmant fets que jo avançava que passarien, perquè era força evident. A vegades, fem veure que hi ha coses que ens sorprenen, però si agafem determinats camins és lògic que ens portin a determinats llocs.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

ETA en campanya, una altra vegada

Una de les millors coses que s'han produït a Espanya els darrers anys ha estat la dissolució i desaparició d'ETA, ara ja fa 12 anys. Més de 1.000 morts, centenars d'atemptats i una quantitat de sofriment injustificable. Durant molt temps, les notícies sobre noves accions armades ens colpejaven sovint. Una guerra desmesurada i incomprensible que cap ideal polític podia justificar i, encara menys, en un estat democràtic. Certament que el seu final no va significar la conclusió de tot. Quedaven multitud de víctimes i els seus familiars que haurien de continuar vivint amb la sensació que pagaven un preu molt alt sense saber ben bé per què. Sovint sentint-se poc acompanyades i sense que la majoria tinguessin el consol que se'ls demanés disculpes. Quedaven també els serrells dels casos no resolts, els assassinats sense clarificar l'autoria, judicis pendents. També centenars de terroristes empresonats, molts amb condemnes llargues, amb el perill que els seus familiars volguessin mantenir la cultura de la confrontació. Superar situacions dramàtiques, recuperar la normalitat, malauradament, exigeix generositat i també un cert grau d'oblit. Per passar pàgina, per recuperar la normalitat democràtica, no es poden mantenir comptes pendents. Té alguna cosa d'injust, però l'alternativa de continuar amb la violència és molt pitjor. Durant anys vàrem fer un costós aprenentatge.

L'esquerra abertzale basca va fer una aposta per defensar els seus plantejaments en la política. No es mereixen agraïment per això, però ha estat extra-

ordinàriament positiu per a tots que ho fessin. Bildu, que és la seva marca actual, ha fet un trajecte important, a més, cap al realisme polític. S'alineja amb polítiques progressistes d'Estat i això és bo per a tots i demostra haver abandonat definitivament els somnis de l'aixecament i conflicte armat. A vegades, però, encara que sigui de manera simbòlica, reivindica el seu passat i quan ho fa perjudica la reconciliació, a la democràcia i, crec, que és perjudiquen a ells mateixos. Hi ha fantasmes

El Partit Popular, com també Vox, estan en allò de "contra ETA vivíem millor"

del passat que no és gaire recomanable de brandar. Presentar a les llistes electorals de Bildu etarres condemnats per delictes de sang és una molt mala idea es miri com es miri. Hi ha coses que no es poden blanquejar ni normalitzar. Encara que legal, resulta repugnant i, per a molta gent, reviu el dolor i una mena de provocació. Que la pressió els hagi fet rectificar no treu que el mal ja està fet, tot demostrant que la història recent del País Basc ha deixat moltes rèmores mentals i polítiques que encara s'han de sanejar.

Lògicament la dreta espanyola més cavernària –n'hi ha d'altra?– ha aprofitat l'avinentsa tot alineant la totalitat

de l'esquerra, i especialment el PSOE, amb el terrorisme i els seus hereus per tal de reforçar el seu discurs polaritzador i salvapàtries. Recurs a l'estómac, que no a la raó. El seu plantejament no respon a la realitat. El PSOE va patir en les carns dels seus militants el pitjor de la violència i justament el govern del PSOE va ser qui va rendir la banda forçant la seva dissolució. El Partit Popular, com també Vox, estan en allò de "contra ETA vivíem millor". Quan l'organització armada és ja passat, només ells la reviu per utilitzar-la com a arma llancívola. Es resisteixen a passar pàgina perquè el discurs centrat en ETA i les imaginàries connivències de l'esquerra, creuen, els ajuden a captar alguns vots especialment primaris. Una lògica argumental absolutament irresponsable a la recerca d'una polarització política que esdevé irrespirable. Dialèctica guerracivilista en què els rivals o contrincants polítics són enemics a batre utilitzant una retòrica agònica i el llenguatge de la violència. Gran part de la dreta espanyola i occidental ha abandonat ja fa temps els valors liberals i democràtics que l'havien caracteritzat i que van fer possible alternances polítiques còmodes a la millor Europa. Ha prescindit de la inexcusable pràctica del respecte, el reconeixement i la tolerància amb l'adversari, cosa que és fer-ho amb la societat. S'ha assilvestrat de manera notòria i encara que es presenta ridícula i ens pot induir a l'humor té un component dissolvent del sistema polític i la cultura democràtica que el pagarem car.

Ares Escribà Cruells

TRES VOLTES REBEL

Dret a l'oblit

Tots hauríem de tenir dret a l'oblit o, com a mínim, a passar pàgina. Quan, afortunadament, la vida o la ciència ens regalen una nova oportunitat ho hauríem de tenir fàcil per assaborir-la sense reserves ni obstacles. Però no és així per a les persones que han conviscut amb el càncer. Ni tan sols quan el superen se'ls permet deixar-lo enrere i esborrar-ne l'empremta social. És més, de ser considerades heroïnes arriben a resultar indesitjables a l'hora de contractar determinats serveis. Des d'una assegurança fins a un préstec passant per la compra d'un habitatge es deneguen o s'encareixen en cas d'haver afrontat la veritable epidèmia del darrer segle. I no només això, també suposa una dificultat per trobar feina i es considera com a circumstància negativa per accedir a l'adopció d'una criatura. D'això, la majoria en sabem poc o res fins que, entre la corrua de pro-

meses d'aquests dies de campanya electoral, el president espanyol ha anunciat que a partir del juny s'impedirà per llei una forma de discriminació que fa dècades que es tolera. El cert, però, és que el dret a l'oblit oncològic ja està regulat a

Des d'una assegurança fins a un préstec es deneguen o s'encareixen en cas d'haver passat un càncer

la majoria de països europeus excepte a Espanya, Malta i Islàndia, que ocupen la cua de la vergonya. L'Eurocambra ha marcat el 2025 com el de la fi obligada d'unes pràctiques denigrants i aquí estem ajustant terminis per complir amb el que seria de justícia. I no única-

ment perquè les dades relacionades amb la salut són personals i intransferibles, sinó també perquè arrossegar el pes d'un tumor ja és prou costós i traumàtic en la intimitat com per haver de fer-ho amb l'etiqueta penjada eternament. Cada porta tancada de cop és una esperança frustrada i una manera de revictimitzar algú que ja no vol ni ha de ser víctima perquè ha sobreviscut. El càncer, malauradament, ens assetja. Només la paraula canvia la cara i la moral de qui la sent. És estúpid ignorar-ho i absolutament inhumà estigmatitzar una lluita que hauria de ser col·lectiva amb un augment de l'acompanyament i recursos públics per a la recerca. Imaginin on seríem amb un finançament digne si amb pressupostos reduïts els nostres investigadors fan miracles. Menys missatges d'autoajuda i frases d'ànim ensucrades i més suport real quan, per sort, la vida recomença.

LLIBRES

NOTES DE LECTURA

Pere Martí i Bertran

Reflexions sobre l'enuig, la rancúnia...

En Marc Miralpeix Mestres (Barcelona, 1972) ens ofereix, com si fos un conte, una reflexió poètica i simbòlica sobre l'enuig, l'empipament, la facilitat que tots tenim, no només els joves, com el protagonista de la història, l'Àlex, d'enfadar-nos i de donar-ne la culpa a qualsevol, menys a nosaltres mateixos. La narració, de la qual no us en puc dir gaire coses per no revelar-ne el misteri, la intriga que ens atrapa des de les primeres pàgines, comença amb un Àlex enfadat per una fotesa: el pare li ha esbarriat una muntanyeta de terra que havia fet al jardí, perquè, li diu, l'està fent malbé, s'embruta, ja és massa gran per fer aquestes coses... Enrabiad, se'n va a un bosquet que hi ha darrere la casa on passen les vacances amb la mare i l'àvia (el pare treballa a la ciutat) i, assegut sota un arbre, tirant pedretes al buit, es troba amb la cosa més estranya que mai no hagi vist ni s'hagi imaginat.

A partir d'aquí comença una veritable aventura de descoberta, de dubtes, d'interrogacions i de provatures que el fan créixer, ja que el fan reflexionar sobre ell mateix, sobre el seu comportament i, sobretot, sobre aquesta facilitat per enfadar-se i culpar-ne els altres que ja he apuntat. La intriga està molt ben dosificada i aquesta troballa tan

estranya anem descobrint que és un símbol carregat de màgia que farà reflexionar l'Àlex, canviar d'actitud i, doncs, ser molt més feliç. Podem parlar d'un veritable viatge iniciàtic, per molt que sigui totalment simbòlic.

La narració va acompanyada de 9 (11 si hi comptem les de la coberta i la contracoberta) magnífiques il·lustracions de la Madi Vilà (Barcelona, 1961) protagonitzades per l'Àlex. Són en blanc i negre i fetes amb llapis de grafit, que li permet de jugar amb totes les possibilitats dels grisos. Curiosament, vuit precedeixen

la narració, com per crear intriga de què deu fer aquell noi amb aquelles cares i aquelles postures, com per animar-nos a llegir el text i descobrir-ho. La novena tanca el volum i ens presenta un Àlex d'esquena que, com que ja l'hem llegit, sabem que torna feliç cap a casa. Una distribució ben enginyosa i poc habitual que m'ha semblat tot un encert.

Un llibre que no us deixarà indiferents. Però no puc acabar aquesta ressenya sense lamentar que no s'hagi fet una bona correcció del text (tant lingüística com tipogràfica). El contingut s'ho mereixia, i els lectors l'hauríem agraïda.

ÀLEX

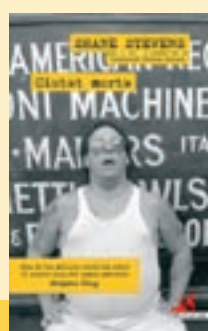
Autor: Marc Miralpeix
Il·lustradora: Madi Vilà Geis
Editorial: Edicions i Propostes Cultural Andana
Lloc i any d'edició: Vilafranca del Penedès, 2023
Nombre de pàgines: 58

NOVETATS EDITORIALS

'El preu de la sang'

Jordi Coll
Rosa dels Vents

'Ciutat morta'

Shane Stevens
Clandestina Ed. (Crim.cat)

'Fissures'

Jèssica Ferrer
Ed. Fonoll

'Totes les cares de França'

Montserrat Besses / Pòrtic

'Tornar a la llana'

Laia Aguilà
Ed. Sidilà

L'Alèxia, una nena de nou anys, és d'un poble del Pallars. La veuen sortir d'assaig dels Pastorets i desapareix. Mentre la busquen pel bosc, troben el cadàver d'un jove, ben nu i degollat. Hi ha relació entre un fet i l'altre? L'encarregada d'investigar-ho serà una inspectora dels Mossos amb mètodes poc ortodoxes. L'autor, de Breda, fa un pas endavant, després d'un primer títol autopublicat.

En una traducció de l'escriptora Teresa Solana, arriba al català aquesta novel·la negra, lloada per autors com Stephen King. S'ambienta a Jersey (Nova Jersey), on dues bandes de crim organitzat lluiten pel control del territori. Una de les bandes és la de Joe Zucco. Tots italoamericans, des dels veterans que es creuen reis del món fins a joves que volen demostrar que tenen més sang freda.

Guanyador del Premi Francesc Garriga de 2022, aquest recull de poesia (o de prosa poètica, per ser més precisos) parla del viatge físic i metafòric, el viatge de la vida que empeny endavant cada vegada que trobem una fissura, un trencament. Escrit quan l'autora, eivissenca, vivia a Sao Paulo, reflecteix a la vegada una mirada jove i una maduresa poètica.

Pocs periodistes coneixen tan bé la realitat francesa com Montserrat Besses, de TV3. Per això aquest és un llibre molt útil per entendre la realitat de l'estat veí. Una França ara sacsejada per protestes socials, amb un govern de Macron afeblit. I en un context mundial en què ja fa temps que la globalització amenaça la *grandeur* històrica. França està espantada davant del futur.

Va haver-hi un moment en què les llanes van quedar arraconades per les fibres sintètiques. Però les noves tendències porten cap a una recuperació d'aquesta matèria natural. L'autora del llibre, que viu al Montseny i fa anys va muntar el Taller del Clot per ensenyar el treball de la llana, posa ara el seu coneixement a l'abast de tothom en aquest llibre. El del retorn a la llana.

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

277

 CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA
CNL D'OSONA

Josefa Contijoch i Pratdesaba

Continuant amb els articles de persones emblemàtiques d'Osona vinculades a la llengua i a la literatura, avui parlarem de Josefa Contijoch i Pratdesaba, escriptora nascuda a Manlleu el 1940, l'any de l'aiguat. Filla d'una família d'impressors i llibreters, de petita ja era una apassionada de la lectura. Va estudiar comerç i idiomes, i després Filologia a la Universitat de Barcelona.

Entre els anys 1963 i 1967 va estar implicada en el grup literari Cau Faluga, de Manlleu. Des de l'any de la creació, va formar part del Comitè d'Esriptores del Centre Català del PEN Club.

Les seves primeres obres de poesia, als anys seixanta, van ser escrites en castellà. Uns anys més tard, va començar a publicar en català. Entre les seves obres, destaquen *Quadern de vacances (una lectura d'El segon sexe, 1983)*, *Ales intactes (1996)*, *Les lentes il·lusions (2001)* i *Congesta (2007)*. També ha conreat la narrativa. Ha escrit les novel·les *Potala (1986)*,

La dona liquada (1990) o *Els dies infinits (2001)*, a més a més de narrativa per a infants. Finalment, ha conreat els gèneres de crítica literària i assaig, amb títols com *Les vacants (2005)*, i ha estat una traductora entusiasta del francès.

Al llarg de la seva trajectòria ha guanyat una colla de premis, com ara el Premi Crexells, el Premi Martí i Pol de Poesia, el Premi de Poesia Salvador Espriu i el Premi Màrius Torres. L'any 2016 va rebre la Creu de Sant Jordi de la Generalitat pel conjunt de la seva obra. És sòcia d'honor de l'Associació d'Esriptors en Llengua Catalana.

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

ELS MILLORS MINUTS DE LA NOSTRA VIDA

Jordi Remolins

Prejudicis
i rancúnies
col·lectives

La gent estem carregats de falòrnies. I ho dic amb coneixement de causa, perquè tinc un amic que habita dins el meu mateix cos que, entre prejudicis, manies, equívocs i rancúnies, acabaria amb més de la meitat de la població i encara li'n sobraria un noranta-nou per cent més. Amb els anys li he anat explicant que en realitat no val la pena que algú ens caigui més bé o més malament perquè tingui una ideologia similar a la nostra, o bé perquè sigui del mateix club de futbol, o ni tan sols perquè tingui més o menys cabells a sobre del cap. Suposo que de mica en mica m'anirà fent cas, i accedirà a socialitzar amb

altres persones per l'empatia i el tracte que en rebi, més que no pas per detalls que en definitiva només tenen la importància que el nostre termòmetre d'irritabilitat vol donar-los.

Si hagués fet massa cas de la contracoberta del llibre *Niño A* (Sajalín) mai de la vida l'hauria llegit. El seu autor, l'anglès Jonathan Trigell, viu des de fa temps a Chamonix, on exerceix, a banda de periodista, com a professor d'esquí. En aquest punt, al meu detector de collonades ja li van saltar totes les alarmes, com si hi hagués cap impediment perquè un aficionat a l'esquí tingui la capacitat de ser alho-

ra un excel·lent escriptor. Els estereotips que aplico sovint a aquest esport estan relacionats amb colors de roba estridents, cares rogenques amb els ulls perfilats de blanc per l'ús de les ulleres, i sobretot un interès nul per cap creativitat que no sigui traçar ratlles paral·leles sobre la neu a velocitats que no tinc cap mena d'intenció d'imitar. Doncs els estereotips em van tornar a fallar.

L'única obra que ha publicat Sajalín de Trigell és una excepcional narració, on un jove Jack, de 24 anys, surt del captiveri al qual havia estat condemnat des que de petit va cometre un assassinat. Inspirat pel cas del crim

del petit James Bulger que dos preadolescents van perpetrar el febrer de 1993, el llibre indaga no només en l'encaix social d'un assassí després de ser alliberat. També ho fa en l'acarnissament que els tabloides britànics exerceixen sobre un individu del qual només el seu tutor coneix la nova identitat que ha triat per viure a Manchester, lluny dels seus orígens. Parla en definitiva de prejudicis i de rancúnies, però en aquest cas col·lectius, i ens posa a tots plegats davant d'un mirall que ni a mi ni a aquell rarot de qui us parlava a l'inici de l'article no sé ben bé quina imatge ens retornaria.

Dijous 11 de novembre de 2010
Sajalín tradueix el debut literari de Jonathan Trigell, 'Niño A', a la col·lecció "Al Margen"

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jordi Sunyer

M-CLAN 'Coliseum'

Dro-Atlantic, 1997

Aquest és un dels millors àlbums de rock'n'roll en castellà que s'ha publicat mai. A finals dels 90 la majoria de discos que portaven l'etiqueta *rock* editats a la península eren descafeïnats, tècnicament justets i sense ànima. Però el segon LP d'M-Clan era tot el contrari. Un tro, una exhibició individual de cada músic (menció especial per la veu de Carlos Tarque i la guitarra solista de Santiago Campillo) i 13 peces de *gallina de piel*, que diria en aquells temps el mestre Johan. Per aconseguir fer diana els murcians van anar a gravar a uns estudis de Toronto per on havien passat patums com Jeff Healey o The Four Horsemen amb Richard Chycki de productor. I tot i que a l'exterior la temperatura vorejava els 16° sota zero el disc és tot foc. Només cal escoltar peces com *¿Dónde está la revolución?* per comprovar-ho. Una intro amb guitarra acústica, un piano que entra per sorpresa i després l'explosió elèc-

trica. Brutal. Però és que el treball s'obre amb *Deja que lo muerda*, un rock'n'roll de manual sense treva ni repòs, segueix amb *Nacional 120*, una excel·lent peça de rock sureny a la murciana, i el tercer *track* és *Maxi ha vuelto*, la meva preferida d'un discàs que acaba amb l'aire melancòlic i reposat de *Domingo de mayo*. Un quart de segle més tard, els M-Clan segueixen actius. Això sí, sense Campillo a la guitarra però amb l'espectacular veu trencada de Tarque fent de timó d'una de les millors bandes de rock que hi ha hagut mai a la península.

NOTES

L'excitant de Sangtraït Quim Mandado torna en solitari

Sangtraït torna. Bé, Sangtraït no però sí que ho fa la seva veu i ànima, Quim Mandado, que no trepitjava cap escenari des de principis de 2020 quan va morir el bateria Martín Rodríguez. El retorn de Mandado tindrà lloc el proper dissabte 3 de juny amb un concert a la sala La Grange de Manlleu per al qual ja no queden entrades. El baixista i veu de Sangtraït actuarà al costat dels seus fills Guillem (bateria) i Ferran (guitarra) i del mític guitarrista Joan Cardoner amb un repertori que combinarà clàssics del grup de rock dur de la Jonquera amb algun tema propi i peces de Los Guardians del Pont. Un any després de la dissolució de la banda, el 2003, Mandado ja havia publicat un primer i fins ara únic disc en solitari, *Eclosió*. A partir de 2009, juntament amb el seu excompany Rodríguez i Cardoner, el cantant va impulsar Los Guardians del Pont, un grup amb qui van editar tres discos i van girar l'espectacle *Sangtraït Simfònic* per tot el país al costat de l'Orquestra de Cambra de l'Empordà. Des de 2020, però, Mandado no havia donat senyals de vida. Ara, però, amb energies renovades i sota el seu nom, torna amb voluntat de continuïtat

i ganes de celebrar com cal efemèrides com els 35 anys de la publicació del disc *Els senyors de les pedres*, que els va fer populars a tot el país. Nascuts el 1982 i enterrats el 2002, Sangtraït va deixar un llegat d'11 àlbums, entre discos d'estudi, directes i recopilatoris. La formació, que es va mantenir unida fins a l'últim concert, estava formada per Quim Mandado (veu i baix), Josep M. Corominas (guitarra), Lupe Villar (guitarra), Papa Juls (harmònica i saxo) i el desaparegut Martín Rodríguez (bateria).

EL TEST Eva Mayo

Primer instrument que vas aprendre a tocar? La guitarra. **Primer grup del qual vas formar part?** Amb les amigues, totes tres tocàvem la guitarra i cantàvem. **Primer disc que et vas comprar?** En casset, el *Ben endins* de Sopa de Cabra. En CD, un recopilatori de gran èxit de Queen. **Quants discos tens?** No ho sé dir. Molts! **Salva'n tres.** Els recopilatoris de Queen, els recopilatoris de The Beatles i els d'Obeses. **Grups o músics de capçalera.** Em costa molt escollir, però sempre m'ha agradat molt Queen. **Un concert (com a públic) per recordar.** Potser perquè era molt joveneta, el de Michael Jackson a l'estadi Olímpic de Barcelona.

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

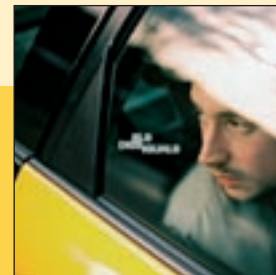
GERTRUDIS 'Abans que s'acabi el món'

Els Gertrudis de la Garriga van debutar discogràficament el 2004 com un grup de rumba festiva amb una espina dorsal formada per tres amics: Xavi Ciurans (veu), Xavi Freire (veu i guitarres) i Edu Acedo (veu i violí). Dues dècades després, la banda viu una segona etapa –i una segona joventut– reconvertida en grup de fusió amb tocs d'electrònica que ara es referma amb un nou treball acabat de sortir del forn amb 10 peces de sonoritat similar al seu penúltim disc, *No em dona la gana* (2019), on hi havia èxits com "Si tothom calla" o "Bon dia vida".

PÈL DE GALL 'Forces d'atracció'

Cinquè disc dels menorquins Pèl de Gall, un grup de rock mestís i festiu que curiosament va néixer el 2009 a Barcelona, on estudiaven dos dels seus impulsors. Als darrers anys la banda s'ha professionalitzat i aquest nou treball l'han gravat als estudis Can Pardaler amb David Rosell, com els seus admirats Catarres o Buhos. L'àlbum té 14 cançons: vuit de totalment inèdites, quatre que ja s'havien publicat com a senzills durant l'últim any i dos *bonus tracks* (*Ses festes* i *Què cony!*), que són cançons reeditades pel desè aniversari de la seva publicació.

MTINES 'Els dies iguals'

Arriba el primer disc de Marc Tinés, conegut amb el nom artístic de Mtines. L'àlbum inclou set cançons amb un so proper al pop metafísic amb tocs mediterranis, gràcies a la guitarra acústica que acompanya una veu que també sura sobre bases electròniques. El treball ve acompanyat per una tetralogia de videoclips dirigits per Laura Sisteró i protagonitzats pel mateix Mtines i l'actriu Greta Fernández que parlen d'una relació de parella i els seus secrets. Per cert, al disc hi col·laboren David Carabén (Mishima) i Anna Andreu.

SALUT

AMIC

Per què surten les taques de naixement?

Les taques de naixement, també conegudes com a 'nevus' o 'pigues', són àrees de la pell que tenen un color diferent del de la pell circumdant. Aquestes taques solen ser presents des del naixement o aparèixer poc després.

Les taques de naixement poden tenir diferents aparences i es poden classificar en dos tipus principals: les taques de naixement pigmentades i les taques de naixement vasculars.

- **1. Taques de naixement pigmentades:** Aquestes taques es deuen a un augment en la quantitat de pigment melanina en la pell. Poden variar en color, des de tons més clars fins a més foscos que la pell normal. Alguns exemples comuns inclouen les pigues, els nevus congènits i els nevus d'Ota.
- **2. Taques de naixement vasculars:** Aquestes taques es formen a causa d'una agrupació anormal de vasos sanguinis prop de la superfície de la pell. Poden aparèixer com a taques rosades, vermelles o violàcies. Exemples de taques de naixement vasculars són les taques de vi de Porto, els hemangiomes i les malformacions capil·lars.

Les causes exactes de les taques de naixement no sempre són clares. En molts casos, es creu que són el resultat d'una combinació de factors genètics i ambientals. Algunes taques de naixement poden ser hereditàries, mentre que unes altres poden ser el resultat de mutacions genètiques espontànies.

El que sí que és segur és que la idea que són causades pels desitjos de la mare durant l'embaràs és un mite. És important recordar que els desitjos de l'embarassada són simplement desitjos d'aliments específics i no tenen un efecte directe en l'aparença física del nadó.

La majoria de les taques de naixement són benignes i no representen cap problema de salut. No obstant això, en alguns casos, especialment quan hi ha canvis en la grandària, forma o color de la taca, es pot requerir una avaluació mèdica per descartar possibles complicacions o trastorns associats.

GASTRONOMIA

Eva Remolina / AMIC

Patates 'a la riojana'

Les patates 'a la riojana' es poden consumir com a un molt bon primer plat. La seva elaboració té una peculiaritat, les patates s'han de trencar perquè deixin anar la fècula i engreixin així la salsa.

INGREDIENTS:

- 4 patates grans
- 200 grams de xoriço picant
- 1 ceba gran
- 2 grans d'all
- 1 pebrot vermell
- 1 cullerada de pebre roig dolç
- 1/2 culleradeta de pebre roig picant (opcional)
- 1 fulla de llorer
- 1 litre de brou de carn o verdures
- Oli d'oliva verge extra
- Sal al gust
- Julivert picat per a decorar

ELABORACIÓ:

Peleu les patates i talleu-les en trossos mitjans. Reserveu-les.

En una cassola gran, escalfeu un parell de cullerades d'oli d'oliva a foc mitjà. Agregueu el xoriço tallat en rodanxes i sofregiu-ho durant uns minuts fins que deixi anar el seu greix i estigui lleugerament daurat.

Retireu el xoriço de la cassola i reserveu. A la mateixa cassola, afegiu-hi la ceba picada finament i el pebrot vermell tallat en tires. Cuineu-ho a foc mitjà-baix fins que estiguin tendres i lleugerament daurats.

Afegiu els alls picats i el pebre roig dolç i picant. Barregeu-ho ràpidament perquè el pebre roig no es cremi i es barregi bé amb la resta dels ingredients.

Afegiu-hi les patates tallades i barregeu-les bé perquè s'impregnin dels sabors del sofregit. Cuineu-ho durant un parell de minuts.

Agregueu el xoriço reservat i la fulla de llorer. Cobriu-ho tot amb el brou de carn o verdures. Si preferiu un guisat més espès, afegiu-hi menys brou.

Cuineu-ho a foc mitjà-baix, tapant la cassola, durant aproximadament 30-40 minuts o fins que les patates estiguin tendres i s'hagi format una salsa espessa. Removeu-ho de tant en tant amb cura per evitar que les patates s'enganxin al fons.

Tasteu-ho i ajusteu la sal al gust.

Una vegada les patates estiguin llestes, retireu la fulla de llorer i serviu-les ben calentes. Podeu empolverar una mica de julivert picat per damunt per decorar.

I això és tot! Ara podeu gaudir d'unes delicioses patates *a la riojana*, un plat reconfortant i saborós. Bon profit!

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

ECONOMIA REFREDADA, PREUS ESCALFATS

La clàssica recepta d'apujar tipus d'interès per corregir la inflació no està demostrant resultats fermes en els últims mesos. Els senyals que envien els indicadors estan lluny de confirmar-ho. Amb els tipus d'interès creixent, baixa la concessió de crèdits, però els preus es mantenen amb creixements del 7% a la Unió Europea. Es refreda l'economia, però els preus continuen escalfats.

Les dades de març a l'Estat que ha donat a conèixer el Banc d'Espanya indiquen que el volum global de crèdits es va reduir un 1,2% per a les famílies i un 1,4% a les empreses, respecte al mateix mes de l'any passat. Un símptoma del refredament de l'economia, però també de l'existència de situacions més inquietants.

És fàcil concloure que les famílies i les empreses s'ho pensen més a l'hora de demanar un crèdit, perquè els resultarà més car que en l'època dels interessos tocant el zero. Però segons assenyala el mateix Banc Central Europeu, les entitats bancàries també s'ho pensen més a l'hora de concedir els préstecs. En el seu informe sobre l'enquesta a les entitats bancàries de la Unió Europea assenyala que el ritme d'enduriment dels nivells de crèdit dels dos darrers trimestres és el més gran que s'ha observat des de la crisi del deute sobirà.

No és improbable que el sector bancari hagi après alguna lliçó d'aquells anys i que sigui molt més previngut que llavors, quan la crisi financera feia estralls. Encara és menys improbable que la prevenció que mostren els bancs provingui, precisament, del mateix encariment del cost dels crèdits. El mes de març de 2022, el tipus d'interès que es demanava per a un crèdit de fins a 250.000 euros a empreses era de l'1,70%. Un any després ja supera el 4%. Quan augmenta el tipus d'interès, augmenta la quota que s'ha de pagar per retornar el préstec. Si qui demana el crèdit està en una situació delicada, la possibilitat que no pugui retornar els diners augmenta. La solució és no concedir el préstec i així no hi ha risc. Es confirma la vella dita que la banca dona el paraigua quan fa sol i el preu quan plou.

A la vista del que explica el director de consulto-

ria de Pimec, Pere Cots, a l'economista i periodista Jordi Goula en un article a *Vilaweb*, la restricció al crèdit a les empreses no arriba, almenys fins ara, a ser preocupant. No és exactament el que revelen les dades de concursos de creditors del primer semestre que han comunicat els registradors: n'hi ha hagut un 67% més que fa un any a tot l'Estat (llavors estava vigent la moratòria concursal que eximia de responsabilitats els administradors d'empreses en crisi si no presentaven concurs). Clar que sempre es pot veure el got mig ple: en són un 11% menys que el trimestre anterior.

Per la banda empresarial, i segons la percepció del directiu de Pimec, els problemes per la prevenció addicional de la banca en la concessió de crèdits no és encara un entrebanc. Les empreses evolucionen raonablement bé en el veritable camp de mines que suposen la inflació, l'augment de tipus d'interès, la muntanya russa dels costos energètics, les restriccions a l'accés de primeres matèries o la guerra a Ucraïna. Comença a ser diferent entre els particulars. D'entrada, per als que busquen un crèdit hipotecari. El tipus d'interès ha pujat, costa més determinar si és més avantatjós una hipoteca fixa o una de variable i, sobretot, la banca ha extremat les barreres de concessió. El volum total de préstecs hipotecaris concedits aquest març és un 1,7% inferior al mateix mes de l'any passat. L'evolució d'un mes és encara insuficient per determinar si està sent tendència.

En espera de si, en realitat, l'evolució de la concessió d'hipoteques manté el camí baixista, hi ha un aspecte en l'augment dels tipus d'interès que fa estar alerta. La tendència alcista de l'euríbor, que és la referència més habitual per a les hipoteques de tipus variable, ha generat increments molt notables en el cost final de la quota mensual. La incidència varia, perquè una hipoteca és com una opinió –cadascú té la seva, en aquest cas en funció dels diners demanats, del període d'amortització–, però el consens més habitual és que hi ha hagut un increment mitjà de 300 euros al mes (3.600 euros a l'any), aproximadament un 30% més que abans del *ral·li* alcista dels tipus d'interès que va engegar

el Banc Central Europeu. És un percentatge molt elevat dels ingressos mitjans: es calcula que mentre que abans de l'evolució alcista de l'euríbor la part dels ingressos familiars destinats a la hipoteca rondava el 30%, ara ja representa el 40%.

Els càlculs de la inflació acostumen a fixar-se en els preus dels productes que es consumeixen, però tenen menys en compte altres despeses com la quota hipotecària (no així el lloguer, que sí que està inclòs en el còmput de l'IPC). Per tant, quan es parla de l'augment del cost de la vida, encara s'hi ha d'afegir el de la hipoteca. Això posa en risc de greus dificultats econòmiques un ampli grup de població. Ho diu algú tan poc sospitos de ser *anti-establishment* com el director general del Banc d'Espanya, Ángel Gavilán. Després de més de mig any de pujades de tipus d'interès, la inflació a Europa continua pujant a cor què vols i la reacció del Banc Central és continuar apujant els tipus d'interès. Cal preguntar-se a quin tipus d'interès aconseguiran contenir la inflació o si, vistos els escassos resultats fins ara de les pujades dels interessos, seran capaços de trobar alguna recepta que deixi menys damnificats en el camí.

FREEPIK

INDICADORS

Menys prestacions d'atur

La reducció de l'atur va incidir en un descens en el nombre mitjà de prestacions a Catalunya. L'any 2022 va ser de 214.740, un 11,6% menys que l'any anterior, i el volum econòmic anual es va situar en 3.145 milions d'euros, amb una disminució del 27,3%. D'aquestes prestacions, 126.421 van ser de caràcter contributiu. Les assistencials (o no contributives) van ser de 88.319.

El PIB resisteix

L'economia catalana va créixer un 1,2% el primer trimestre de 2023 en comparació amb l'anterior, segons dades avançades per l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat). El creixement és set dècimes superior al de l'Estat (0,5%). En comparació amb el mateix període del 2022, quan va esclatar la guerra d'Ucraïna, el PIB català es va enfilars un 3% gràcies a la bona marxa del sector industrial.

ALEGRIA INTERIOR

Toni Juclà / sodecaminar@gmail.com

Sembrar aigua

Aquest mes de maig ha plogut perquè he sembrat aigua a l'hort. Sí, ja ho sé que m'apunto un mèrit que no és del tot meu, però també és ben cert que accions com la meua al llarg de la història s'han dut a terme per acabar amb una sequera. Rituals i concentracions per enviar allà on sigui, on cadascú cregui oportú, la sol·licitud d'un cop de mà per corregir el dèficit que es pateix. I per si de cas no passa el resultat esperat, ja culparem la sort que no està de la nostra part.

He sembrat aigua no per la necessitat sinó per l'abundància, ja que les plantes s'alimenten de l'invisible i poc hi puc fer jo, de canviar la perspectiva en veure les coses. Perquè tinc la teoria casolana, i sense cap mena de fonament, que l'excés d'informació ens porta, moltes vegades, a seguir una línia

de pensament continu amb poques possibilitats de canviar-lo. És a dir, que tenir una aplicació al mòbil que ens diu el temps que està fent i el que farà durant tota la setmana ens fa no aixecar el cap per mirar el cel a veure què està passant realment. Com també aventurar-nos a prediccions de llarg termini ens fa veure allò que ens hem cregut que pronosticava i excloure la possibilitat de canviar l'establert. Ens alimentem en moltes circumstàncies d'aquestes prediccions i les reforcem per no deixar-les anar, en cada conversa on surt el tema acabem veient el got sense aigua. Creiem, ens assegurem, que allò que ens aventuren és cert i sobretot és inamovible. Esperem donar-nos constantment la raó. Tant és així que mentre escric aquest article, penso que me l'hauré de menjar amb patates perquè potser no plourà més, com tots diuen.

En definitiva, com que crec que un li passa el que pensa, doncs per què no intentar pensar que el que vull que em passi sigui diferent del que s'ha pronosticat. Per tant, aquesta primavera he construït un punt d'acupuntura per atraure l'aigua. Un forat de cinquanta centímetres, a dins sal, sucre de canya i grava, tapat amb una muntanyeta de pedres i un tros de tub per facilitar la sortida de l'aigua, com una font. Tot i que encara avui no hi raja ni una gota, gràcies a això he establert una consciència en la millora de l'estalvi d'aigua a l'hora de regar, i a més he promogut un augment de l'encoixinat de cultius que ha permès a les plantes créixer fins que han arribat les pluges.

Ara, estic tranquil de com anirà la collita, preparat per menjar-me els fruits més petits, serè del que hagi de venir. Serà un estímul per seguir optimitzant els recursos i agraït per l'aprenentatge de cada instant. Perquè l'abundància no és tot el que un té i acumula sinó l'agraïment de tot el que es pren en la mesura que es rep, de tot allò que es dona per compartir, perquè els altres tinguin amb tu i tu tinguis amb ells. Així, evitar que l'alegria interior s'enfonsi en la penombra de la possible catàstrofe que algú ha predicat abans d'hora.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 19-05-2023 al 25-05-2023

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Mart comença a transitar la Casa V i augmenta l'energia. Si havies aparcat una pràctica esportiva, tornes a entrenar. En l'amor pots mostrar el teu costat més conqueridor.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Una de les coses que has decidit és que vols ser una persona més positiva i de moment ho estàs aconseguint. Penses a comprar quelcom important, com ara un nou habitatge.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Enhorabona! El Sol entra al teu signe i renoves energies per un any més. Sents la necessitat de sanar traumes o ferides del passat i podries consultar a algun terapeuta.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Saps que és qüestió de temps que hagi de prendre decisions importants. Si et volies posar a dieta, però no tenies prou voluntat, amb Mart ja a Casa II és un bon moment.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

Mart entra al teu signe i ja no pots dissimular més el teu interès en una persona. En l'àmbit laboral les coses continuen movent-se, ha finalitzat un període d'estancament.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

Mart entra a la Casa XII amb una crua oposició a Plutó. En aquests dies, si bé és cert que pots sentir que tens una gran voluntat, també pots actuar de manera agressiva.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Si cerques feina, usa els contactes del passat, algú t'obrirà portes. S'activa la teua velocitat mental i pots patir una mica d'estrès. Anirà bé practicar la desconexió.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

El Sol entra a Casa VIII i Mart a Casa X i indica que el sector laboral s'activa amb més feina i ingressos. Si necessites parlar, truca a un bon amic, no ho deixis més.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

El Sol comença a transitar per la Casa VII i són d'esperar nous contactes i alguna amistat. Si et feia mandra l'exercici físic, ara tens més energia per practicar-lo.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

El sector de la salut i el benestar pot estar en el teu punt de mira. Pel que fa a l'economia, potser has d'implementar alguns canvis per arribar millor a final de mes.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

Sents que ja no t'agrada el teu habitatge o el barri on vius. Valores un canvi de residència. Si tens fills adolescents, potser hauràs de donar-los una mica més de llibertat.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Tens desig de venjança cap algú que ha traït la teua confiança. Reflexiona, saps que aquest no és el camí. T'has proposat millorar l'economia i ja es van obrint portes.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret i Valls

El 76è Festival de Canes arrenca en femení

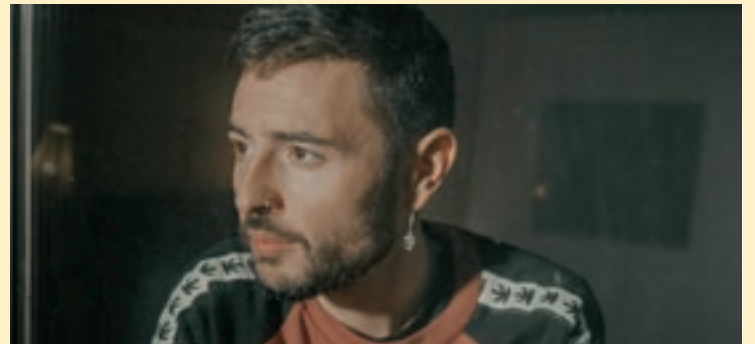

El 76è Festival Internacional de Cinema de Canes es reserva esdeveniments d'altura, reclams poderosos, com la Palma d'Or honorífica per a l'actor i productor Michael Douglas. També efemèrides, projeccions especials fora de competició, que atrauran tots els flaixos i totes les mirades com l'estrena mundial d'*Indiana Jones y el dial del destino*, de nou amb Harrison Ford en el paper del cèlebre arqueòleg. O l'arribada de Pedro Almodóvar amb el seu curtmetratge *western gai* rodat en anglès, *Strange Way of Life*, amb Ethan Hawke i Pedro Pascal. O una altra esperadíssima estrena mundial com la de Martin Scorsese, *Killers of the Flower Moon*, un fastuós i violent film històric ambientat amb Leonardo DiCaprio, Robert de Niro o Jesse Plemons. La responsable d'inaugurar el festival serà *Jeanne du Barry*, de Maïwenn, coincidint amb l'estrena simultània el mateix dia als cinemes francesos. En el seu sisè llargmetratge, la mateixa directora francesa interpreta el personatge principal de Madame du Barry al costat de l'actor Johnny Depp. La directora, guionista, actriu i productora Maïwenn agafa el relleu femení en la inauguració del festival després que la també actriu i cineasta francesa Emmanuelle Bercot tingués l'honor d'inaugurar el Festival de

Canes amb *La tête haute* l'any 2015. Més enllà de la inauguració femenina amb Maïwenn, la Secció Oficial tindrà una nodrida presència de dones directores a competició. Enmig dels 21 títols seleccionats retrobarem moltes cares conegudes, alguns cineastes de renom s'estrenaran en la secció, i tan sols una primera obra entra en la secció. Una competició que comptarà amb un jurat responsable d'atorgar la Palma d'Or presidit pel director guanyador en dues ocasions de la Palma d'Or, el suec Ruben Östlund, gràcies als seus films *The Square* (2017) i *Triangle of Sadness* (2022). Tindrem habituals del certamen com el japonès Hirokazu Kore-eda, que torna a competició a Canes amb *Monster* després de guanyar el premi al millor actor a Canes per l'actor sud-coreà Song Kang Ho per *Broker* (2022). Kore-eda compta amb una banda sonora del recentment desaparegut Ryuichi Sakamoto, el compositor de films tan importants com *El último emperador* (1987) o *El cielo protector* (1990), ambdós films dirigits per Bernardo Bertolucci. El cinema asiàtic compta també amb la distingida presència del cineasta turc Nuri Bilge Ceylan, que intentarà guanyar la seva segona Palma d'Or després de *Sueño de invierno* (2014) amb *About Dry Grasses / Les herbes sèches*.

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas

Sergi Carbonell presenta 'El refugi' a Parets

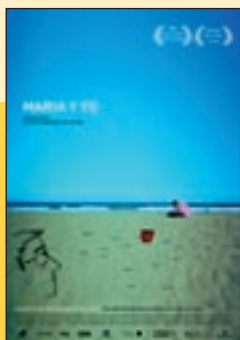
'El refugi', amb Sergi Carbonell. Teatre Can Rajoler, Parets del Vallès. Diumenge, 21 de maig, 19.30h. Amb referències com Jorge Drexler, Bon Iver o Sufjan Stevens, Sergi Carbonell, ex-Txarango, publica el seu primer àlbum, *Refugi* (Halley Records, 2023), que es presenta al llarg de 2023 amb un format banda i una gran posada en escena. El mateix cantautor ha definit l'àlbum com a pop amb elements de diverses músiques del món.

'Il Trovatore', a L'Atlàntida

'Il Trovatore'. Sala Ramon Montanyà de L'Atlàntida, Vic. Diumenge, 21 de maig, 18.00h. El Cor d'Amics de l'Òpera de Sabadell i l'Orquestra Simfònica del Vallès, sota la direcció musical de Daniel Gil de Tejada, porten a escena una de les òperes més populars de Verdi, *Il Trovatore*, estrenada a Roma l'any 1853.

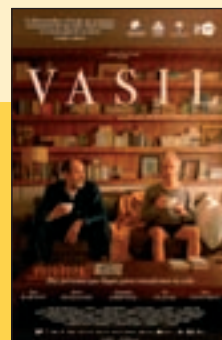
CINECLUB

'María y yo'

Catalunya, 2010. Dir.: Félix Fernández de Castro. VO en castellà i català. Miguel Gallardo viu a Barcelona. La seva filla María viu a les Canàries amb la seva mare. A vegades, en Miguel i la María marxen junts de vacances a algun complex turístic al sud de Gran Canària. Un escenari poc habitual per a un pare sol amb una filla de 14 anys que pateix autisme. Aquesta és la història d'un d'aquests viatges i, sobretot, un relat original i ple d'humor, ironia i sinceritat sobre com es conviu amb la discapacitat. Basat en el còmic autobiogràfic de Miguel Gallardo, i protagonitzat per ell mateix i la seva filla, Félix Fernández de Castro ens convida a *María y yo*, un particular i modest però ben assolit documental a tall de *road movie*.

CINECLUB VIC
Dimarts, 23 de maig
20h
Espai ETC
Sessió Filmoxarxa

CICLE GAUDÍ 'Vasil'

Espanya, 2022. Dir.: Avelina Prat. Vasil és intel·ligent, carismàtic i un número u jugant al bridge i als escacs, però dorm al carrer des que va arribar de Bulgària. Alfredo, un arquitecte jubilat, l'acull a casa seva durant un temps davant la mirada atònita de la seva filla Luisa. Els dos homes no tenen res en comú, excepte la seva passió pels escacs. Malgrat les seves diferències, a poc a poc Vasil aconseguirà trencar les barreres construïdes per Alfredo. I és que Vasil té un do: transformar per sempre aquelles persones amb qui es relaciona. La pel·lícula parla bàsicament dels problemes que tenim a l'hora de comunicar-nos amb un estrany, un emigrant... o amb la teva filla. Per a fans de la comèdia subtil, silenciosa i aparentment amable.

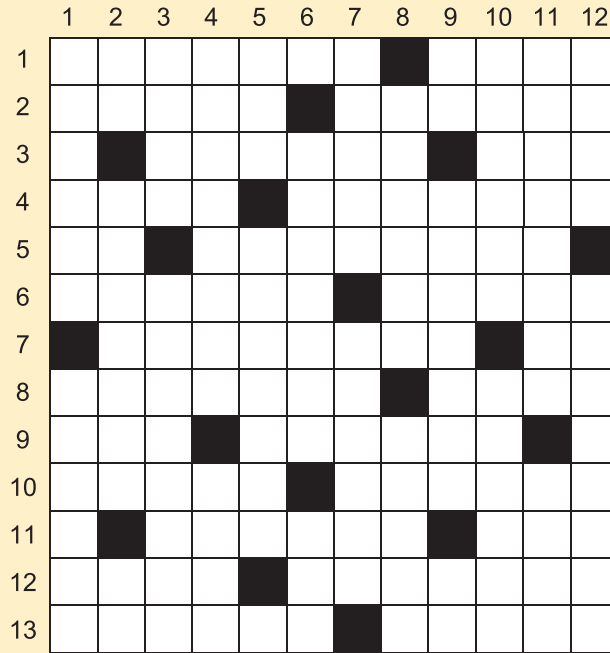
AC GRANOLLERS
Dimarts, 23 de maig
19h (VO)
Cinema Edison

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS _ Pau Vidal

HORIZONTALS: 1. Mescla de blat i sègol, i per tant cal repetir de bistec. Pago el confident amb mantega / 2. Cansaré com de costum. Feines a preu de cost(ura) / 3. La fi del fil. Aboneygat de cops, i això que el basc l'avisava. Versió Únicament amb Subtítols / 4. Tall de carn a la prestatgeria. Si fos una qüestió anímica no fóra química / 5. Del degollat. Com a construcció curial és la més bàsica / 6. Va per la carretera deixant-se arrossegar. Unitats de mesura turística / 7. Peça musical basada en una carta del Papa. No gaire gaire / 8. Devoció ben dramàtica a la pineda. Atempta contra el gust / 9. Amics de Dues a Quatre. Cadascú s'ho ha de fer per ell mateix. Plural italià / 10. Aplaudiment acadèmic. És tan verro que no li calen lubricants / 11. Plural hispànic. Compendi del saber amb potes. Al mig de cada verruga / 12. Hi seu el diputat de la dreta. Desprovist de tot impuls carnal / 13. Parent de l'estruç i col·lega del nyu. És com millor s'està, després de dinar.

VERTICALS: 1. Aquell futbolista alemany del 74 que duia la dona posada. Pel·lícula de por per a un sol espectador / 2. En plena marejada. Extremament mudada per a la rebuda del gos. A les vores del codony / 3. Poso la pilota en joc, que ja és cosa rara. Tot i ser aristòcrata, com remena les maraques! / 4. Patologia que entra a la sang com un huracà. Gasa per començar el drenatge / 5. Amics d'Esperar les Nou. Megafonia que eixorda tot Sant Boi. Marxa de Bellesguard / 6. I entra a Llinars. Esberla pedres a cops de fusta. Només a un artista li pot donar el set / 7. Unitat mínima d'escalfament

de carrer. Curses de cotxes fora de circuit / 8. Planxa començant per sota. Portades per uns duets incomprensibles / 9. Centre històric de Cuba. Surtin rajant de les profunditats. Un valencià al cotxe / 10. Acaba d'ingressar al convent per combatre el fumar i el beure. Un surfer disfressat de Jaume el de la productora / 11. Maquillatge a base d'efectes especials. Emprenyat pel raïm / 12. Moto de cross celestial. Herba tan sana que sembla de pel·lícula.

SUDOKUS

Ompliu la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: mitjana

						6		7
	6			3	2		4	
	7				6			
	8				7	4		
	3				4	8	6	
			6		5	2		
			4	5				3
3	9		2			7		
8		6		7	3		2	5

Dificultat: difícil

	8	7						4	5
					5				3
	5	9	8		3	2			
9			7		6				8
4		8	3	5					7
					2	6	5		
	7								
6									2
	3		6		8			9	

QUADRE NUMÈRIC

	-	5	+		12
-		-		+	
7	+		-	4	4
+		+		+	
6	+		+		11
7		7		15	

SOPA DE LLETRES

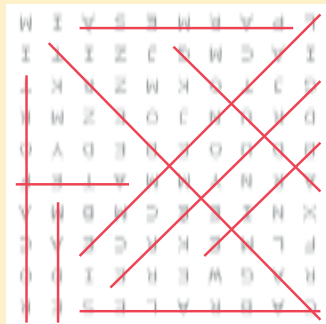
C	A	B	R	A	L	E	S	E	R
R	A	G	W	E	R	E	I	D	O
F	L	M	E	K	R	C	E	A	C
X	N	I	E	È	C	M	B	M	A
A	R	N	Y	M	M	A	T	E	F
R	D	I	O	F	R	F	D	Y	O
D	R	U	N	J	O	E	Z	M	R
G	J	T	O	K	M	Z	R	K	T
I	A	C	M	G	J	Z	I	T	I
L	P	A	R	M	E	S	À	I	M

Trobeu aquestes paraules a la sopa de lletres. Poden anar en qualsevol direcció. Les paraules poden compartir lletres a mesura que es creuen.

- Brie
- Cabrales
- Camembert
- Edam
- Emmental
- Feta
- Gouda
- Gruyère
- Parmesà
- Rocafort

SOLUCIONS

	15	7		7		
11	2	+	3	+	6	
		+		+		
4		4	-	1	+	7
		+		-		
12	9	+	5	-		8

3	8	7	2	6	1	9	4	5
2	4	6	9	7	5	8	1	3
1	5	9	8	4	3	2	7	6
9	2	5	7	1	6	4	3	8
4	6	8	3	5	9	1	2	7
9	9	9	2	6	5	9		
8	7	2	5	9	4	3	6	1
6	9	4	1	3	7	5	8	2
5	3	1	6	2	8	7	9	4

Dificultat: difícil

8	4	6	9	7	3	1	2	5
3	9	5	2	6	1	7	8	4
7	2	1	4	5	8	9	3	6
9	1	4	6	8	5	2	7	3
5	3	7	1	2	4	8	6	9
6	8	2	3	9	7	4	5	1
4	7	8	5	1	6	3	9	2
1	6	9	7	3	2	5	4	8
2	5	3	8	4	9	6	1	7

Dificultat: mitjana

1	M	E	S	T	A	L	L	U	N	T	O
2	U	A	R	E	L	A	B	O	R	S	
3	L	O	O	N	T	U	S	V	S		
4	E	L	L	I	C	A					
5	B	A	S	I	L	L	I	C	A		
6	R	E	M	O	L	L	I	T	S		
7	P	A	S	T	O	R	A	L			
8	A	R	I	A	N	A	S				
9	A	D	O	L	V	A	L	D	R	E	I
10	L	A	V	D	E	L	U	B	R	I	C
11	S	E	R	U	D	I	T				
12	O	C	S	E	X		A	S			
13	N	A	V	A	N	D					